

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1598/2021
12.10.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Гордане Комненић и Драгане Миросављевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Симо Лончар, адвокат из ..., против тужене Градске општине Раковица из Београда, чији је законски заступник Градски правобранилац града Београда, ради поништаја решења, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1663/20 од 28.10.2020. године и допунског решења истог суда Гж1 1663/20 од 26.03.2021. године, у седници одржаној 12.10.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване ревизије странака изјављене против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1663/20 од 28.10.2020. године.

ОДБАЦУЈУ СЕ, као недозвољене ревизије тужиле изјављене против решења о трошковима поступка садржаног у пресуди Апелационог суда у Београду Гж1 1663/20 од 28.10.2020. године и допунског решења истог суда Гж1 1663/20 од 26.03.2021. године.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду П1 21/19 од 20.02.2020. године, ставом првим изреке, одбачена је, као неблагоприятна тужба у делу у коме је тужилца тражила да се пониште као незаконита решења тужене под бројевима .. од 23.03.2011. године и .. од 11.04.2011. године, на основу којих је тужилци престао радни однос и којима се одбија као неоснованим приговор тужилце и потврђује решење .. од 23.03.2011. године. Ставом другим изреке, усвојен је захтев тужилце и поништена су решења тужене под бројем .. од 31.01.2011. године и .. од 22.02.2011. године којим се утврђује да је тужилца нераспоређена и којим се одбија, као неоснован приговор тужилце и потврђује решење .. од 31.01.2011. године. Ставом трећим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужилце којим је тражила да се обавезе тужена да тужилцу врати на рад. Ставом четвртим изреке, одбијен је, као неоснован тужбени захтев тужилце да се обавезе тужена да тужилци на име накнаде штете због изгубљене зараде и других примања по основу радног односа код тужене исплати за период од марта 2011. године до децембра 2019. године укупан износ од 768.774,27 динара, са законском затезном

каматом на сваки појединачно опредељени месечни износ изгубљене зараде, умањен за износ примљене отпремнине због престанка радног односа у износу од 688.501,00 динар. Ставом петим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да у име и за рачун тужиље уплати доприносе за обавезно социјално осигурање за период од марта 2011. године до децембра 2019. године, обрачунате на тражени износ изгубљене зараде. Ставом шестим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да поново одлучи о приговору тужиље против решења бр. .. од 23.03.2011. године и да поводом тога донесе ново решење. Ставом седмим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1663/20 од 28.10.2020. године, донете након одржане расправе, ставом првим изреке, одбијена је, као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда у ставу другом изреке. Ставом другим изреке, укинута је првостепена пресуда у ставу првом, трећем, четвртном, петом и седмом изреке. Ставом трећим изреке, поништена су, као незаконита решење начелника општинске управе Градске општине Раковица бр. .. од 23.03.2011. године и решење бр. .. од 11.04.2011. године, којим је одбијен, као неоснован приговор и потврђено решење бр. .. од 23.03.2011. године. Ставом четвртим изреке, обавезана је тужена да тужиљу врати на радно место самостални стручни сарадник на пословима Ставом петим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име накнаде штете због изостале или умањене зараде за период од марта 2011. године до децембра 2019. године исплати појединачно опредељене месечне износе, са законском затезном каматом на сваки појединачно опредељени месечни износ од доспелости до исплате. Ставом шестим изреке, обавезана је тужена да на нето износе зарада обрачуна и уплати за тужиљу доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО – Филијала за град Београд, здравствено осигурање РЗЗО – Филијала Београд и доприносе за случај незапослености НСЗ – Филијала Београд, по стопама важећим на дан исплате. Ставом седмим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужиље којим је тражила да се обавезе тужена да тужиљи на име накнаде штете због умањене зараде за период од децембра 2013. године до августа 2019. године исплати појединачно опредељене месечне износе, са законском затезном каматом на сваки појединачно опредељени месечни износ од доспелости до исплате, као и да на те износе зараде обрачуна и уплати за тужиљу доприносе за пензијско и инвалидско осигурање Републичком фонду ПИО – Филијала за град Београд, здравствено осигурање РЗЗО – Филијала Београд и доприносе за случај незапослености НСЗ – Филијала Београд по стопама важећим на дан исплате. Ставом осмим изреке, утврђено је да је тужба повучена у делу у ком је тужилца тражила да се обавезе тужена да на име солидарне помоћи запосленима исплати износ од 49.000,00 динара, са законском затезном каматом од 28.12.2018. године до исплате, износ од 49.000,00 динара са законском затезном каматом од 31.12.2019. године до исплате, и у делу у ком је тражила да се од обрачунатог износа накнаде штете са законском затезном каматом исти умањи за износ исплаћене отпремнине од 688.501,00 динар. Ставом деветим изреке, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова поступка исплати 999.340,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом десетим изреке, одбијен је, као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Допунским решењем Апелационог суда у Београду Гж1 1663/20 од 26.03.2021. године, обавезана је тужена да тужиљи на име трошкова поступка исплати још

165.000,00 динара, са законском затезном каматом од извршности решења до исплате, у року од 8 дана од дана пријема решња.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену странке су благовремено изјавиле ревизију и то тужила против одлуке у делу у ком је одбијен захтев и против одлуке о трошковима поступка, а тужена против одлуке у делу у ком је усвојен захтев тужиле, због погрешне примене материјалног права. Тужила је и против правноснажног допунског решења донетог у другом степену благовремено изјавила ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у оквиру овлашћења из члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...55/14) и утврдио да ревизије нису основане.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је била у радном односу код тужене и била је распоређена на радном месту самосталног стручног сарадника за послове ... у Одељењу за ... почев од 01.09.2010. године. Решењем тужене од 31.01.2011. године тужила је оглашена нераспореденом почев од 31.01.2011. године, са образложењем да је код тужене донет нови Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места, којим је укинута радно место на које је тужила била распоређена. Решењем тужене од 22.02.2011. године одбијен је приговор тужиле изјављен против решења од 31.01.2011. године и исто је потврђено. Решењем тужене од 23.03.2011. године, тужили је престао радни однос код тужене, јер је претходно остала нераспоредена, са 24.03.2011. године уз исплату отпремнине. Решењем тужене од 11.04.2011. године, одбијен је приговор тужиле изјављен против решења од 23.03.2011. године и исто је потврђено.

Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места код тужене од 24.09.2010. године у Одељењу за ... било је предвиђено радно место Самосталног стручног сарадника за послове ... са једним извршиоцем. Правилником о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места код тужене од 26.01.2011. године (на основу ког Правилника је тужила оглашена за нераспоредену решењем од 31.01.2011. године) у Одељењу за ... више није било предвиђено радно место Самосталног стручног сарадника за послове Сагласност на предлог Правилника дата је 18.01.2011. године од стране председника тужене и исти је био истакнут на огласној табли тужене у периоду од 17.01.2011. године до 25.01.2011. године.

На основу налаза и мишљења судског вештака економске струке, утврђено је да висина зараде коју би тужила остварила да је радила код тужене у периоду од 25.03.2011. године до 16.11.2012. године износи укупно 1.129.129,61 динар нето, односно 1.585.147,50 динара бруто. Разлика између нето зарада које би тужила остварила да је радила код тужене и зарада које је тужила остварила радом у ББ центру Србије у периоду од 17.11.2012. године до 31.12.2019. године обрачуната је у три варијанте. Према првој варијанти (разлика према укупно оствареној нето заради у ББ центру Србије) износи укупно 645.924,97 динара нето (позитивне разлике), према другој варијанти (разлика према укупно оствареној нето заради у ББ центру Србије

која је умањена за исплаћене стимулације) износи укупно 684.059,18 динара нето (позитивне разлике), док према трећој варијанти (разлика према нето оствареним основним зарадама са минулим радом у ББ центру Србије) износи укупно 768.774,27 динара нето (позитивне разлике) и исте су исказане по месецима.

Тужила је тужбу ради поништаја решења тужене од 31.01.2011. године и 22.02.2011. године поднела 17.03.2011. године, а тужбу ради поништаја решења тужене од 11.04.2011. године, поднела је 27.04.2011. године, који поступци су спојени ради једновременог суђења.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је поништио, као незаконито решење тужене од 31.01.2011. године и од 22.02.2011. године, а одбацио, као неблагоприятну тужбу у делу у ком је тужила тражила да се поништи, као незаконито решење тужене од 23.03.2011. године и од 11.04.2011. године и одбио, као неоснован захтев тужиле да је тужена врати на рад и накнади јој штету.

Другостепени суд је, након одржане расправе, потврдио првостепену пресуду у делу у ком су поништена, као незаконита решења тужене од 31.01.2011. године и 22.02.2011. године, а у преосталом делу укинуо првостепену пресуду и поништио, као незаконито решење тужене од 23.03.2011. године и од 11.04.2011. године. Оцењујући благовременост тужбе за поништај решења тужене од 23.03.2011. године и од 11.04.2011. године, другостепени суд је закључио да је тужба благовремено поднета, с обзиром да је поднета 27.04.2011. године и да су спојени поступци по тужби за поништај решења тужене од 31.01.2011. године и од 22.02.2011. године, са поступком по тужби за поништај решења тужене од 23.03.2011. године и од 11.04.2011. године. С обзиром да је утврдио да су решења тужене незаконита, другостепени суд је усвојио захтев тужиле и обавезао тужену да тужилу врати на рад, а делимично усвојио захтев тужиле за накнаду штете.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је одлучио другостепени суд правилном применом материјалног права, са којих разлога су неосновани наводи из ревизија странака.

Чланом 196. став 1. Устава Републике Србије прописано је да се закони и сви други општи акти, објављују пре ступања на снагу, ставом 2., да се Устав, закони и подзаконски општи акти Републике Србије објављују у републичком службеном гласилу, а статuti, одлуке и други општи акти аутономних покрајина, објављују у покрајинском службеном гласилу, ставом 3. да се статuti и општи акти јединица локалне самоуправе, објављују у локалним службеним гласилима, а ставом 4. да закони и други општи акти ступају на снагу најраније осмог дана од дана објављивања и да могу да ступе на снагу раније само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења.

Чланом 100. став 3. Статута Градске општине Раковица прописано је да акти Општинске управе морају бити донети у складу са законом, Статутом града Београда и Статутом Градске општине Раковица. Према члану 56. став 2. Статута, начелник Општинске управе доноси акт о унутрашњем уређењу и систематизацији Општинске управе уз сагласност Општинског већа, а према члану 104. Статута да се сви општи акти органа Градске општине Раковица, пре ступања на снагу објављују у „Службеном листу града Београда“.

Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Управи Градске општине Раковица од 26.01.2011. године (на основу ког Правилника је тужиља оглашена за нераспоређену решењем од 31.01.2011. године) објављен је на огласној табли тужене, али не и у „Службеном листу града Београда“, која обавеза произлази из Устава Републике Србије и Статута тужене, због чега је правилан закључак другостепеног суда да тај Правилник тужене није ступио на правну снагу и да тужиља није могла да буде оглашена нераспоређеном, а тим у вези да тужиљи није могао да престане радни однос код тужене, јер је остала нераспоређена.

Стога су неосновани наводи ревизије којима се указује да другостепени суд није правилно применио материјално право, јер другостепени суд није преузео надлежност Уставног суда, нити је утврдио да Правилник о унутрашњем уређењу и систематизацији радних места у Управи Градске општине Раковица од 26.01.2011. године није у сагласности са Уставом и законом, већ је утврдио да није ступио на правну снагу, због чега нема обавезујући карактер.

Неосновани су и наводи ревизије тужене да другостепени суд није правилно ценио благовременост поднете тужбе за поништај решења о престанку радног односа, јер је другостепени суд правилно оценио да је та тужба поднета благовремено, с обзиром да је тужба за поништај решења од 11.04.2011. године поднета 27.04.2011. године (у року прописаном чланом 195. Закона о раду), при том имајући у виду да су спојени поступци за одлучивање по тужби за поништај решења тужене којим је тужиља оглашена нераспоређеном и по тужби за поништај решења о престанку радног односа. Чињеница да је прво поднета тужба за поништај решења тужене од 11.04.2011. године (другостепеног решења тужене), а да је тужиља касније тражила поништај и решења тужене од 23.03.2011. године (првостепеног решења тужене), не чини тужбу неблаговременом. Наиме предмет судског спора у циљу заштите повређеног права тужиље у конкретном случају мора бити коначна одлука тужене, односно одлука донета поводом приговора тужиље против првостепеног решења. При том, када је о приговору тужиље одлучено решењем надлежног органа, тада коначну одлуку не чини само другостепена одлука, већ и првостепена одлука, јер другостепено решење конзумира и одлуку првостепеног органа, без које не може ни настати. Имајући ово у виду, предмет заштите пред судом морају бити и првостепена и другостепена одлука послодавца, а одлуком о тужбеном захтеву доноси се јединствена одлука, којом се тужбени захтев усваја или одбија, али се благовременост тужбе цени у односу на моменат подношења тужбе против коначног решења.

С обзиром да је утврђено да је тужиљи престао радни однос без правног основа, то је правилно одлучио другостепени суд да се тужиља врати на рад, да јој се исплати накнада штете и уплате припадајући доприноси за обавезно социјално осигурање за период у коме није остварила зараду и за период у ком је остварила мању зараду, правилном применом члана 191. став 1. Закона о раду.

Супротно наводима ревизија странака, правилно је одлучио другостепени суд када је обавезао тужену да тужиљи накнади штету у висини зарада које би тужиља остварила код тужене у периоду од 25.03.2011. године до 16.11.2012. године, као и разлику између нето зарада које би тужиља остварила да је радила код тужене и зарада које је тужиља остварила радом у ББ центру Србије за период од 17.11.2012. године до 31.12.2019. године, правилно прихватајући за тај период прву варијанту налаза и

мишљења судског вешта (разлика према укупно оствареној нето заради у ББ центру Србије) у укупном износу од 645.924,97 динара нето (позитивне разлике), правилном применом члана 191. Закона о раду.

Са напред наведених разлога, на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Врховни касациони суд је испитао дозвољеност ревизије тужиље против одлуке о трошковима поступка садржане у пресуди Апелационог суда у Београду и допунског решења о трошковима поступка у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП и оценио да ревизија није дозвољена.

Према члану 28. ЗПП, за утврђивање права на изјављивање ревизије меродавна је само вредност предмета спора главног тужбеног захтева, а камате, уговорна казна и остала споредна тражења, као и трошкови поступка не узимају се у обзир ако не улазе у главни захтев.

У конкретном случају ревизија је изјављена и против решења другостепеног суда којим је правноснажно одлучено о трошковима поступка, па како трошкови поступка не чине главни захтев, већ представљају споредно потраживање, то ревизија тужиље није дозвољена против одлуке о трошковима поступка.

Са напред наведених разлога, Врховни касациони суд је на основу члана 413. ЗПП одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**